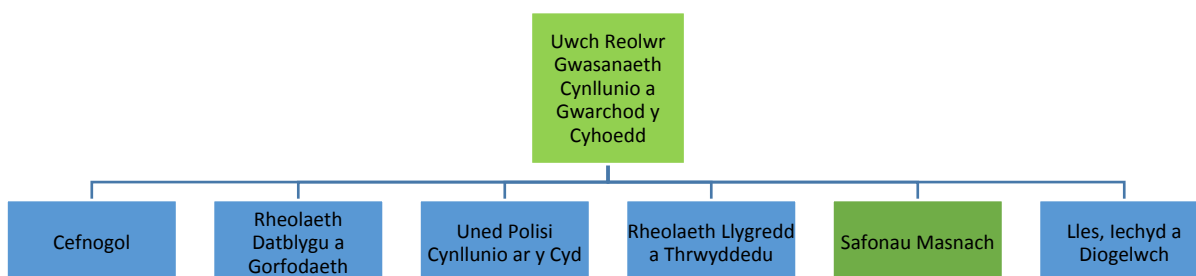

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD Y CYFARFOD	11 Hydref 2018
TEITL	Y gwasanaeth sydd yn cael ei ddarparu gan yr Uned Safonau Masnach (Gwarchod y Cyhoedd)
AWDUR	DAFYDD WILLIAMS, PENNAETH ADRAN AMGYLCHEDD
AELOD CABINET	Y CYNGHORYDD DAFYDD MEURIG
PWRPAS	Codi ymwybyddiaeth am ddyletswyddau a chyfrifoldebau'r Uned Safonau Masnach, allbynnau'r gwaith a'r heriau

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae'r adroddiad yma'n amlinellu'r gweithgareddau sy'n cael eu delio a hwy yn yr Uned Safonau Masnach. Mae'r Uned Safonau Masnach yn rhan o'r Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd o fewn yr Adran Amgylchedd.
- 1.2 Fe fydd yr adroddiad yn esbonio natur gwaith yr uned, yn amlinellu'r newidiadau sydd wedi bod yn y blynyddoedd diwethaf a'r heriau sydd o'n blaenau. Cylchredwyd taflen gwybodaeth i Aelodau yn ddiweddar yn ymwneud a gweithgareddau Safonau Masnach a cheir copi o'r daflen hon fel atodiad.

2. GWASANAETH GWARCHOD Y CYHOEDD O FEWN YR ADRAN AMGYLCHEDD

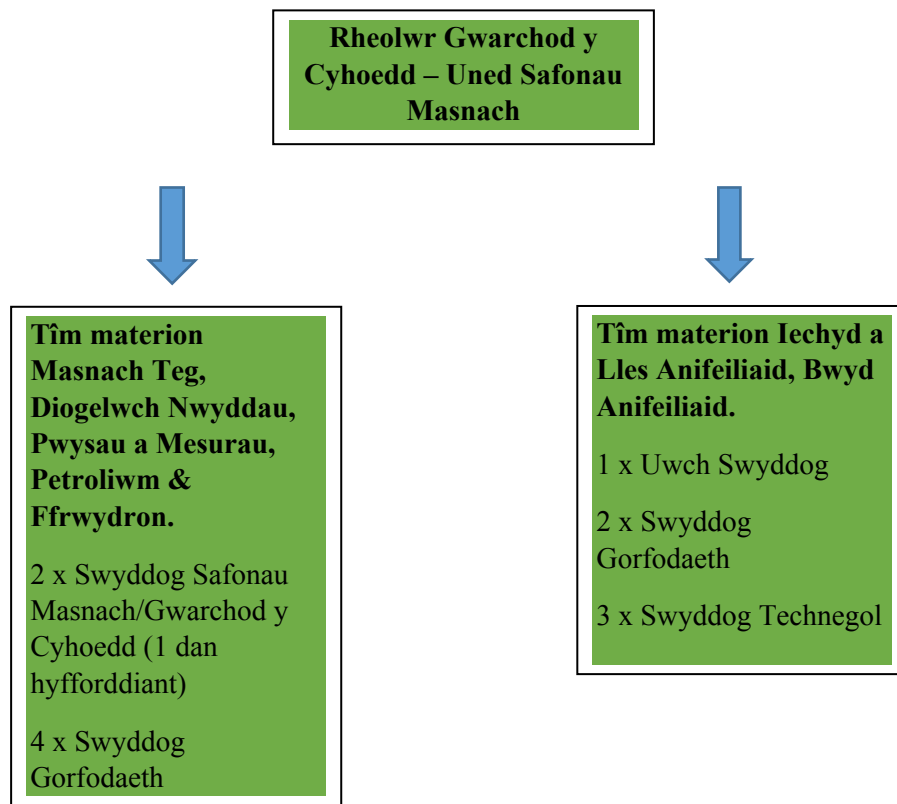

- 2.1 Mae tair Uned yn y gwasanaeth sydd yn delio'n benodol gyda dyletswyddau Gwarchod y Cyhoedd sydd yn cynnwys Safonau Masnach, Rheolaeth Llygredd, a'r Uned Lles, Iechyd a Diogelwch. Mae dyletswyddau'r Unedau yn benodol berthnasol i ardal y Sir i gyd, gyda dyletswyddau'r Unedau'n cael ei gweithredu o'r tair ardal gyda chefnogaeth hefyd yn y tair ardal gan yr Uned Gefnogol.

3. UNED SAFONAU MASNACH

- 3.1 Mae gan bob awdurdod lleol gyfrifoldeb statudol i ddarparu gwasanaeth Safonau Masnach ac mae dyletswydd statudol ar y Cyngor i orfodi amrediad eang o ddeddfwriaeth sydd wedi'u dirprwyo i'r Pennaeth Adran Amgylchedd. Er bod y rhan fwyaf o ddyletswyddau Safonau Masnach yn faterion sy'n perthyn i Lywodraeth y DU, mae rhai yn faterion datganoledig i Lywodraeth Cymru e.e. Bwyd, Amaethyddiaeth ac Iechyd Anifeiliaid.

- 3.2 Mae'r Uned Safonau Masnach wedi ei rannu i ddau is-dîm, gydag un tîm yn cynnal gweithgareddau cyffredinol Safonau Masnach a'r tîm arall yn gyfrifol am weithgareddau sy'n ymwneud ac Iechyd a Lles Anifeiliaid ac Amaethyddiaeth/Bwyd Anifeiliaid.

- 3.3 Mae'n rhaid i'r Uned benderfynu'r dull orau o gyflawni eu dyletswyddau rheoleiddio a chysidro'r cydbwysedd rhwng gweithgareddau ataliol ac adweithiol er mwyn gwarchod defnyddwyr a chefnogi busnesau. Nid yn unig mae penderfyniadau o'r fath yn cael eu heffeithio gan flaenoriaethau lleol ond mi fydd hapddalwyr allanol hefyd yn cael effaith e.e. Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB), Swyddfa Diogelwch Nwyddau & Safonau, Adran yr Amgylchedd, Bwyd & Materion Gwledig, Mae'r gwasanaeth yn darparu gweithgareddau craidd ar sail 'intelligence' a risg.

4.0 NEWIDIADAU YN YR UNED SAFONAU MASNACH

- 4.1 Yn 2011-12 roedd y gwaith Safonau Masnach ac Iechyd a Lles anifeiliaid / Bwyd Anifeiliaid yn cael ei wneud gan ddwy Uned ar wahân gyda dau Reolwr ar wahân. Gyda'r ddwy Uned hon, roedd saith Uned yn y Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd ar y pryd. Y sefyllfa gyfredol wrth gwrs yw bod y gwaith yma i gyd yn dod o fewn un Uned ac yn cael ei reoli gan un Rheolwr.
- 4.2 Mae deuddeg o swyddogion yn yr Uned sydd yn adrodd i'r Rheolwr Llinell. Nodir hefyd, yn sgil y newidiadau'n strwythur staff y Gwasanaeth fod swyddogion yn gweithio ar draws y 3 Uned Gwarchod y Cyhoedd fel ac y mae heddiw, gyda swyddogion yr Uned hon yn cyfrannu tuag at y gwaith yr Uned Lles, Iechyd a Diogelwch a Thrwyddedu.
- 4.3 Mae'r newid sylweddol sydd wedi bod yn strwythur y gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd dros y 6 mlynedd diwethaf wedi gweld nifer o swyddi'n cael eu torri ac arbenigedd yn cael ei gollu'n

sgil hynny. Roedd y swyddi hyn yn cynnwys swyddi o'r Uned Safonau Masnach. Dangosir isod y newidiadau mewn niferoedd staff Gwarchod y Cyhoedd (sydd yn cynnwys staff Cefnogol) dros y 6 mlynedd diwethaf:

Blwyddyn	Nifer staff
2011/12	63.10
2017/18	42.80

Gwelir uchod bod oddeutu 20 o swyddi wedi eu torri o'r Gwasanaeth dros y 6 mlynedd diwethaf sydd gyfystyr a 32% o doriad mewn nifer staff Gwarchod y Cyhoedd (hyn yn cynnwys staff Cefnogol).

5. TÎM SAFONAU MASNACH

5.1 Natur Gwaith

5.1.1 Prif bwrpas y gwasanaeth yw diogelu iechyd a lles y cyhoedd rhag arferion busnes sydd â'r potensial o fod yn niweidiol, drwy sicrhau bod busnesau manwerthu yn mabwysiadu ac yn cynnal trefnau ac yn cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol sy'n berthnasol i'w busnes.

5.1.2 Mae'r Uned yn canolbwyntio ac yn rhoi adnodd tuag at daclo unrhyw weithgareddau risg uchel a busnesau nad ydynt yn cydymffurfio ac mae blaenoriaethau'r Uned yn cyd-fynd a'r blaenoriaethau rhanbarthol a chenedlaethol:-

- Taclo arferion masnachu twyllodrus
- Cefnogi busnesau cyfrifol
- Gwarchod defnyddwyr bregus
- Gwella iechyd

5.1.3 Swyddogaethau cyfredol yn cynnwys:-

- **Masnach Deg** - yn cynnwys prisiau, disgrifiadau ar nwyddau a gwasanaethau, telerau ac amodau, prynu a thrwsio ceir, gwyliau, prynu a gwerthu tai, gwelliannau i'r cartref ayb

- **Sgamiau** - Mae'r hwb Safonau Masnach Genedlaethol yn dal cronfa ddata ar ddiodefwyr ar draws y DU. Mae'r hwb yn cyfeirio'r data i'r Uned Safonau Masnach er mwyn iddynt gysylltu â diodefwyr a chynnig cymorth er mwyn atal unrhyw fgythiad pellach.

Mae Swyddogion o'r Uned yn parhau i weithio mewn partneriaeth a Gwasanaethau Cymdeithasol / Diogelwch Cymunedol ac yn darparu cyflwyniadau a gwybodaeth i grwpiau gwirfoddol a chymunedol, aelodau staff gofal, staff banciau lleol ayb ac yn gallu trefnu i ddefnyddwyr bregus dderbyn teclyn i atal galwadau ffôn niwsans ble'n briodol.

- **Troseddau wrth y drws a galwyr digroeso yn cynnwys Benthycia Arian yn Anghyfreithlon (Doorstep Crime/Cold Calling/Illegal Money Lending)** - Fe all y math yma o drosedd effeithio defnyddwyr o amryw o oedran, ond mae'r mwyafrif o ddiodefwyr sy'n cael eu targedu yn oedrannus ac yn fregus. Mae'r data hefyd yn dangos fod y nifer o achosion yn gysylltiedig â Grwpiau Masnachwyr Twyllodrus (Organised Crime Groups). Mae'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn crybwyll cael gwell sistem i ddiogelu oedolion a phlant bregus. Drwy weithio mewn partneriaeth, mae'n ddyletswydd a chyfrifoldeb ar holl sefydliadau cyhoeddus i ddiogelu buddiannau'r bregus, yn cynnwys y maes camddefnydd ariannol.
- **Addysgu a Chynghori Defnyddwyr** - Ceisio sicrhau bod gan ddefnyddwyr yr offer llaw a'r wybodaeth berthnasol i ddelio a'r amgylchedd fasnachu fodern. Mae addysgu defnyddwyr yn hanfodol i sefydlu a chynnal hyder prynwyr a busnesau. Mae'r Uned hefyd yn gwneud cyflwyniadau i grwpiau cymunedol lleol, pobl fregus ayb ac yn gweithio mewn partneriaeth ac asiantaethau eraill i gael amryw o negeseuon a chynghori i ddefnyddwyr.

- **Rheolaeth tybaco anghyfreithlon** – mae'n bosib diffinio tybaco anghyfreithlon fel yr isod:-
 1. Tybaco wedi ei 'smyglo (bootleg) – wedi cael ei fewnforio heb dalu toll
 2. Sigaréts ffug / counterfeit
 3. 'Illicit Whites' - wedi eu cynhyrchu yn Nwyrain Ewrop neu Asia
- **Diogelwch nwyddau** – mae'r gyfraith yn dweud fod rhaid i nwyddau, newydd ac ail law, sy'n cael eu gwerthu fod yn ddiogel. Mae Swyddogion yn cynnig cyngor ac yn gorfodi deddfwriaeth eang er mwyn sicrhau diogelwch nwyddau a gwarchod defnyddwyr.

- **Gwerthu nwyddau sydd â chyfyngiad oedran arnynt** - Yn dilyn y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi mesur ar gyfer iechyd a lles plant yn edrych ar y % o blant gyda llai na dau 'ffyrdd o fyw' iach. Mae'r pedwar ymddygiad iach yn ymwneud ac ysmegu, defnydd alcohol, gweithgaredd corfforol a ffrwythau a llysiau. Mae gan yr Uned Safonau Masnach rôl arwyddocaol i geisio gwneud hi'n anodd i blant brynu nwyddau'n anghyfreithlon o siopau.
- **Nwyddau ffug a chopïau brandio** - mae troseddau yn ymwneud a nwyddau ffug (yn cynnwys tybaco anghyfreithlon) yn costio miliynau i'r economi bob blwyddyn. Y prif safleoedd gwerthu'r dyddiau yma yw'r we / gwefannau cymdeithasol.
- **Pwysau a Mesurau** - mae holl nwyddau dyddiau yma yn cael eu gwerthu fesul pwysau neu fesur. Mae'r Uned yn gyfrifol am orfodi set eang o reoliadau cymhleth sy'n sicrhau fod y cyhoedd yn derbyn y swm iawn o unrhyw nwyddau a brynwyd. Rhan o'r gwaith yw sicrhau fod gan y cyhoedd a busnesau hyder wrth brynu a sicrhau cystadleuaeth deg drwy wirio bod offer pwysu a mesur yn gywir, gwirio amryw o nwyddau sydd ar gael mewn siopau, ymateb i gwynion am fesur byr, mesurau anghywir o danwydd, deunyddiau adeiladu ac ati.

Mae'r Uned hefyd yn darparu gwasanaethau gwirio a chalibro ar gyfer offer pwysu a mesur, a chodir tâl am hyn.

- **Petroliwm a Ffrwydron** - Mae'r Uned hefyd yn gyfrifol am drwyddedu, a gorfodi amodau trwyddedu, mewn eiddo sy'n gwerthu tân gwyllt a phetroliwm.

Mae'r Gwasanaeth yn defnyddio amrywiaeth o dechnegau i gyflawni eu hamcanion:

- Ymateb i geisiadau am wasanaeth gan aelodau'r cyhoedd;
- Archwilio busnesau i wirio eu bod yn cydymffurfio
- Cymryd camau dilynol ble mae unrhyw dor-cyfraith wedi'i ddarganfod.
- Rheoli gweithgareddau sydd â'r potensial i fod yn broblemus drwy Drwyddedau

- Darparu cyngor cychwynnol i fusnesau newydd ynghyd â diweddariadau ar deddfwriaeth newydd
- Profi cynnyrch defnyddwyr ar gyfer ansawdd a diogelwch yn cynnwys profi peiriannau pwysu, pypiau petrol ac ati i wneud yn siŵr eu bod yn gywir
- Sicrhau nad yw nwyddau sydd â chyfyngiad oedran arnynt yn cael eu gwerthu'n anghyfreithlon
- Codi ymwybyddiaeth o hawliau defnyddwyr yn benodol yng nghyswllt grwpiau bregus.

5.2 Allbynnau a'r bûdd i drigolion Gwynedd

5.2.1 Mae'r Uned yn gyfrifol am sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth Safonau Masnach mewn dros 8000 o fusnesau yng Ngwynedd. Mae hefyd yn gyfrifol am orfodaeth ar-lein ac am gytundebau eraill a wneir trigolion Gwynedd gyda chwmnïau o du allan i Wynedd.

5.2.2 Gellir dadansoddi gweithgareddau craidd yr Uned fel a ganlyn:-

Ymdrin â Cheisiadau am Wasanaeth, Ceisiadau Trwyddedau, Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth

Mae 'Ceisiadau am Wasanaeth' yn cynnwys cwynion gan ddefnyddwyr, cyfeiriadau a hysbysiadau gan y Gwasanaeth Cynghori Defnyddwyr Cyngor ar Bopeth, ceisiadau am gyngor busnes ac ati.

2017/18	Nifer
Ceisiadau am wasanaeth	1776
Cofrestru Storio Nwyddau Ffrwydrol	21
Trwydded Cyflenwi Tân Gwyllt – drwy gydol y flwyddyn	1
Trwyddedau Storio Gwirod Petrolwm	18
Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth	12

Ymchwiliadau/Achosion (canfod ac adfer diffyg cydymffurfiaeth)

2017/18	Nifer o ymchwiliadau/achosion
Ymchwiliadau/Achosion	70

Sefydlu cyswllt gyda busnesau newydd ac archwilio busnesau

Mae cysylltu â busnesau newydd yn ffordd effeithiol o sefydlu perthynas bositif ac agored gyda masnachwyr a sicrhau nad ydynt yn torri'r rheolau oherwydd nad ydynt yn ymwybodol o'r gyfraith.

2017/18	Nifer o archwiliadau
Archwilio busnesau	233

Calibro/Gwirio

Yn ogystal â gwirio a phrofi offer pwyso a mesur a ddefnyddir yn fasnachol yn rheolaidd fel rhan o'i swyddogaeth mesureg, mae'r Uned hefyd yn cynnal profion ar offer pwyso a mesur ar gais. Codir ffi am brofion o'r fath. Codir ffi ychwanegol ar gyfer darparu tystysgrif calibro sy'n nodi canlyniadau'r profion ar gais.

2017/18	Nifer o geisiadau
Ceisiadau am Wirio/Calibro (codir ffi)	8

Gweithgareddau eraill

- Twyll / Sgamiau – ymweliadau i holl ddiodefwyr bregus a oedd yn flaenoriaeth.
- Mae'r gwasanaeth yn parhau i ddefnyddio amryw o dulliau hyrwyddo i ledaenu negeseuon ataliol ac i geisio rhoi' grym i ddefnyddwyr a chymunedau. Yn ystod y flwyddyn mae swyddogion yn paratoi amryw o ddatganiadau i'r wasg, yn cynnal cyfweiliadau radio ac yn gweithio'n agos gyda'r Uned Gyfathrebu i ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol i gefnogi defnyddwyr a busnesau a chodi ymwybyddiaeth o faterion cyfrwys.

5.3 Heriau

- 5.3.1 Mae'n rhaid parhau i flaenoriaethu'r gwaith ar sail risg, rheoli disgywiliadau, sicrhau ansawdd a cheisio cyflawni mwy gyda llai o Adnoddau. Dros y blynyddoedd, rydym wedi gweld lleihad yn y nifer o ymweliadau/ymyrraeth raglunedig i fusnesau yn ogystal â lleihad mewn gwyladwriaeth marchnad a gwaith cyffredinol i godi ymwybyddiaeth o faterion Safonau Masnach. Yn genedlaethol mae'r gwaith Safonau Masnach yn symud tuag at drefn sydd yn rhagweithiol (intel-led) yn hytrach nac adweithiol ond mae'r Uned yn parhau i geisio adweithio a delio gyda chwynion yn lleol y gorau gallent.
- 5.3.2 Wrth ystyried sut mae'r Uned yn derbyn gwybodaeth/intel, mae'n bwysig nodi rôl y llinell gymorth Genedlaethol 'Gwasanaeth Defnyddwyr Cyngor ar Bopeth'. Y syniad tu cefn i sefydlu'r drefn oedd bod y llinell gymorth yn darparu cyngor effeithiol i ddefnyddwyr ar faterion sifil yn unig a bod hyn yn galluogi i'r Gwasanaethau Safonau Masnach flaenoriaethu unrhyw faterion troseddol/gorfodaeth sy'n ymwneud a'r cwyn.
- 5.3.3 Nid yw'r Uned eisiau gweld busnesau yn methu cydymffurfio ac mae'n rhaid bod yn realistig ynglŷn ag anghenion busnesau cyfrifol ac am roi cyfleoedd i fusnesau gywiro problemau. Mae'r Uned yn cydnabod gwerth busnesau lleol i'r economi ac eisiau cefnogi ffyniant economaidd a thyfiant ond wrth gwrs mae'n rhaid cydbwysu hyn gyda'r angen i gymryd achos ymlaen a gorfodi ble'n briodol.
- 5.3.4 Mae E-fasnach, sef defnydd o'r cyfryngau cymdeithasol a'r we, yn cynyddu bob blwyddyn ac felly mwy o bobl yn gwerthu drwy'r dulliau hyn. Yn anffodus mae'r we yn llwyfan perffaith i fasnachwyr twyllodrus ac maent yn cymryd mantais ar gyfleustra'r we a pa mor sydyn mae technegau newydd yn datblygu er mwyn twyllo defnyddwyr.
- 5.3.5 Grwpiau troseddau cyfundrefnol (Serious and Organised Crime Groups) - mae'r rhain yn cael effaith ar bob maes Safonau Masnach. Troseddwyr a oedd yn flaenorol yn ymgymryd â

throseddau 'risg uchel' rŵan yn symud i droseddu mewn meysydd gyda llai o 'risg' / dedfryd ayb. Mi fydd Swyddogion Safonau Masnach yn gorfod addasu a mabwysiadu dulliau a thactegau newydd wrth ymchwilio achosion gan fod troseddwr o'r fath yn rheolaidd yn newid eu tactegau a'u dulliau o weithio er mwyn osgoi cael eu dal.

- 5.3.6 Pwysau a Mesurau – mae lleihad mewn niferoedd o Swyddogion Pwysau a Mesurau a diffyg hyfforddai o fewn y sustem.

6.0 TÎM IECHYD A LLES ANIFEILIAID AC AMAETHYDDIAETH/BWYD ANIFEILIAID

6.1 Natur y gwaith lechyd a Lles Anifeiliaid

- 6.1.1 Mae delio ag achosion afiechyd anifeiliaid yn statudol ac yn gallu arwain at oblygiadau i iechyd cyhoeddus, yr amgylchedd a'r economi ac yn ddruod iawn i'w rheoli. Mae'r ffordd y mae anifeiliaid yn cael eu trin hefyd yn adlewyrchiad pwysig o werthoedd gymdeithas. Mae'r Uned yn ceisio sicrhau fod anifeiliaid yng Ngwynedd yn cael eu trin yn dda a ddim yn dioddef. Maent yn gwneud hyn drwy amryw o ffyrdd:-

- Adnabod achosion o hwsmonaeth anfoddhaol.
- Ymchwilio achosion yn ymwneud ac afiechydon anifeiliaid (nodir goblygiadau afiechyd traed a'r genau yn 2001).
- Ymweld a monitro marchnadoedd a sioeau anifeiliaid - hyn yn rhoi cyfle i gysylltu â ffermwyr a chael gwybod am unrhyw faterion, rhoi cyngor ayb.
- Gwirio cerbydau a ddefnyddir i gludo anifeiliaid.
- Gorfodi deddfwriaeth yn ymwneud a gwaredu gweddillion anifeiliaid.
- Ymweld â busnesau yn seiliedig ar risg.
- Darparu ymateb argyfwng ar gychwyn unrhyw achos clefyd anifeiliaid.

- 6.1.2 Mae gan awdurdodau lleol gyfrifoldeb statudol i orfodi deddfwriaeth eang yn ymwneud ac lechyd Anifeiliaid ac mae dyletswydd i gynnal archwiliadau i fonitro cydymffurfiaeth, darparu cyngor ac ymchwilio cwynion.

- 6.1.3 Yn dilyn cyfarfod rhwng Llywodraeth Cymru a Phenaeithiaid Safonau Masnach Cymru yn 2015 i drafod dulliau newydd o weithio mewn partneriaeth, sefydlwyd trefn newydd ble mae cynghorau lleol yn gweithio gyda'i gilydd i ddarparu gorfodaeth a chynnig cyngor yn y maes a sefydlwyd cynllun cenedlaethol.

6.2 Allbynnau

Ymateb i geisiadau am Wasanaeth

Mae 'Ceisiadau am Wasanaeth' yn cynnwys cwynion gan ddefnyddwyr, cyfeiriadau a hysbysiadau gan y Gwasanaeth Cyngori Defnyddwyr Cyngor ar Bopeth, ceisiadau am gyngor busnes, rhoi gwybod am symudiadau anifeiliaid amheus ac ati.

2017/18	Nifer o geisiadau
Ceisiadau am wasanaeth	463

Ymchwiliadau / Achosion (canfod ac adfer diffyg cydymffurfiaeth)

2017/18	Nifer o ymchwiliadau/achosion
Ymchwiliadau / Achosion	213

Archwilio busnesau risg uchel

2017/18	Nifer o archwiliadau
Eiddo Risg Uchel	22 (4 eiddo wedi cau)

Sefydlu cyswllt gyda busnesau newydd ac archwilio busnesau risg canolig ac isel

Mae cysylltu â busnesau newydd yn ffordd effeithiol o sefydlu perthynas positif ac agored gyda masnachwyr a sicrhau nad ydynt yn torri'r rheolau gan nad ydynt yn ymwybodol o'r gyfraith. Mae archwilio busnesau Risg Canolig yn dilyn y model archwilio busnesau Risg Uchel uchod ond bod amllder yr archwiliadau bob tair blynedd. Amllder archwilio busnesau Risg Isel yw bob pum mlynedd.

2017/18	Nifer o ymweliadau
Ymweliadau busnesau risg canolig/isel a busnesau newydd	139

6.3 Natur y gwaith - Amaethyddiaeth/Bwyd Anifeiliaid a chyfrannu tuag at ddarparu gwasanaeth bwyd anifeiliaid rhanbarthol.

- 6.3.1 Mae porthiant yn ddarn hanfodol o'r gadwyn fwyd ac yn cael effaith ar safon a chyfansoddiad cynnyrch anifeiliaid (llefrith, cig, wyau ayb). Mae'n wasanaeth statudol ac mae'r Ddeddfwriaeth Ewropeaidd yn ymwneud a bwyd ar gyfer anifeiliaid ar fferm ond hefyd yn cynnwys bwyd i geffylau, anifeiliaid anwes, pysgod wedi ei ffermio, anifeiliaid sw a syrcau ayb

6.3.2 Fel rhan o'r gwaith mae'r Uned yn ceisio sicrhau bod busnesau yn mabwysiadu ac yn cynnal gweithdrefnau a chydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol sy'n berthnasol i'w busnes e.e. drwy atal ac ymchwilio i ddigwyddiadau fel a ganlyn:-

- cam-ddisgrifio bwyd anifeiliaid gan wneuthurwyr,
- gwerthu a defnyddio bwydydd anifeiliaid sydd wedi'u halogi,
- bwyd anifeiliaid israddol (h.y. heb ei gyfansoddi'n gywir neu wedi'i ddisgrifion anghywir),
- samplo/dadansoddi bwyd anifeiliaid i sicrhau ansawdd,
- sicrhau hylendid a rheolaeth foddhaol a
- gweithredu ar unrhyw gynnyrch sy'n cael ei 'alw yn ôl' (product recalls).

6.3.3 O ran y gwaith Bwyd Anifeiliaid (Feed Law Enforcement), mae'r dull gorfodaeth sy'n ymwneud a'r Ddeddf Amaethyddiaeth 1970 a deddfwriaethau DU ac UE wedi'i nodi yn y Cod Ymarfer statudol. O dan y Ddeddf, mae gofyn i Awdurdodau Bwyd ystyried y Cod hwn wrth ymgymryd â'u dyletswyddau. Golyga hyn, mewn gwirionedd, bod rhaid i Awdurdodau ddilyn a gweithredu darpariaethau'r Cod hwn sy'n berthnasol iddynt.

6.3.4 Mae'r drefn yn unigryw gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) o ran gorfodaeth 'bwyd anifeiliaid'. Mae cynllun rhanbarthol yn bodoli gyda Phrif Swyddog o Wrecsam yn arwain ar ran Gogledd Cymru ac yn dyrannu ymweliadau sy'n 'due' rhwng y chwe awdurdod yn seiliedig ar y math o eiddo. Mae'r awdurdod perthnasol wedyn yn cael taliad penodedig am bob archwiliad (yn ddibynnol ar faint o arian oedd gan yr ASB ar gyfer cyflawni gorfodaeth bwyd anifeiliaid yng Nghymru). Oherwydd adnoddau, mae'r nifer o archwiliadau sy'n ddisgwyliedig fel rhan o'r cynllun ASB yn dipyn is na'r ffigwr cyflawn o eiddo sy'n 'due' archwiliad yng Ngwynedd. Nodir fod oddeutu 2000 o ffermydd yng Ngwynedd. Er hynny, mae'r archwiliadau yn cael eu blaenoriaethu o ran y risg (Risg Sgôr 1 = bob blwyddyn, Risg Sgôr 2 =bob 2 flynedd ayb) a'r math o eiddo.

6.4 Allbynnau

Yn 2017/18 cafodd Gwynedd £35k o'r arian am gwblhau'r gwaith a gafodd ei glustnodi i Wynedd.

2016/17	Nifer
Ymweliadau	194
Samplau	7
Cyngor Busnes	39

6.5 Heriau

- 6.5.1 Gyda'r lleihad mewn adnodd sydd ar gael i'r Uned mae'n anorfod nad yw'r un lefel neu fath o wasanaeth a ddarparwyd yn flaenorol bellach yn medru cael ei ddarparu. O reidrwydd mae mwy o bwyslais ar asesu risg wrth sefydlu sut neu os ydym am ddelio a materion ddaw i'n sylw, sydd yn creu risgiau ohono'i hun ran;
- rheoli disgwyliadau asiantaethau allanol, busnesau a thrigolion Gwynedd,
 - cwrdd â'n goblygiadau statudol a
 - chaniatáu amgylchiadau gall ddiweddu mewn effaith economaidd negyddol sylweddol.
- 6.5.2 Rhoi ymddiried mewn cwmnïau megis 'Assurance / Earned Recognition' a "Red Tractor/FAWL" ac ati yn cynyddu ac yn debygol o barhau. Yr amcan yw ceisio cael y diwydiant i reoli ei hun fwy, fel bod yr angen am archwiliadau yn digwydd yn llai aml, ond mae cwestiynau a phryder ynglŷn â pha mor effeithiol a chadarn y bydd trefn o'r fath. Mae'r côd ymarfer yn nodi fod rhaid i unrhyw swyddog sy'n gorfodi gwaith 'ffid' ddal cymhwyster penodol ac mae pryder yn codi o safbwynt a fydd swyddogion sefydliadau o'r fath yn dal y cymhwyster / cymhwysedd priodol a gwir yn annibynnol.
- 6.5.3 Potensial i swyddogion cymwys gael eu tynnu oddi ar waith bwyd anifeiliaid oherwydd adnoddau/blaenoriaethau eraill ac felly yn cael effaith ar y cynllun cenedlaethol.
- 6.5.4 Adolygiad o'r Cod Ymarfer - er mwyn bod canolbwyntio ar safon yn hytrach na chanolbwyntio ar y nifer o ymweliadau.
- 6.5.5 Cynnal cofrestr bwyd anifeiliaid cyfredol a chywir yn hanfodol.
- 6.5.6 Mae ansicrwydd ynglŷn â darpariaeth cyllid gan yr Asiantaeth Safon Bwyd ar gyfer yr hir dymor.
- 6.5.7 Ansicrwydd yn dilyn 'Brexit - o safbwynt y maes Amaethyddol effaith bosib ar daliadau/grantiau ffermwyr a phosibilrwydd bod yr arian a fydd ar gael yn llai. Risg bod hyn yn effeithio safon reolaeth ffermydd a risg bod safonau cyffredinol yn disgyn. Y mwyafrif o ffermydd yng Ngwynedd yn daliadau da-byw (cig eidion / cig oen) a gyda'r potensial o'r DU yn gadael heb gytundeb mae'n bosib i hyn arwain at doll uchel am allforio cig i'r UE ac felly yn cael effaith negyddol ar y farchnad.